

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Григорій Грибан,

доктор педагогічних наук, професор,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, Житомир, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9049-1485>

***Анотація.** Стаття присвячена професійній підготовці майбутніх вчителів фізичної культури до роботи в закладах загальної середньої освіти. У статті представлено характеристику понятійно-термінологічного апарату інформаційного і методичного забезпечення вчителів фізичної культури та трактування поняття «інформаційно-методичне забезпечення». Гармонійно поєднано інформаційні та методичні підходи до професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури, формування їх фахової компетентності та готовності до професійної діяльності.*

***Ключові слова:** інформаційно-методичне забезпечення, вчитель фізичної культури, заклади загальної середньої освіти, здобувач*

***Abstracts.** The article is devoted to the professional training of future teachers of physical culture to work in institutions of general secondary education. The article presents the characteristics of the conceptual and terminological apparatus of informational and methodical support for physical education teachers and the interpretation of the concept of "informational and methodical support". The article harmoniously combines informational and methodical approaches to the professional training of future physical culture teachers, the formation of their professional competence and readiness for professional activity.*

***Keywords:** informational and methodological support, physical education teacher, institutions of general secondary education, student*

Інформаційно-методичне забезпечення спрямоване на створення в навчальному процесі необхідних умов навчання, які мають задовольнити потреби здобувачів в інформаційних

джерелах. Інформаційне забезпечення може здійснюватися підручниками, навчальними посібниками, методичними розробками та електронними ресурсами. В той же час методичне забезпечення реалізується через обов'язковий супровід навчальної діяльності здобувачів методичними матеріалами. Методичні матеріали до навчальної діяльності здобувачів мають нести інформацію щодо засобів навчання, форм, змісту, методів вирішення завдань, тестування тощо.

Встановлено, що розвиток цифрових технологій є важливим аспектом професійної освіти, яка дає змогу розвивати конкурентоспроможних фахівців в освіті. Проникнення інформаційних технологій (комп'ютеризація, інформатизація, цифровізація) в педагогіку сприяло інформаційно-методичному забезпеченню підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до роботи в закладах загальної середньої освіти. Цифрова трансформація передбачає швидке впровадження цифрових технологій, створення сучасного та безпечного цифрового освітнього середовища, розвиток принципово нових адаптивних, практико-орієнтованих, гнучких освітніх програм.

Згідно з Концепцією національної програми інформатизації, інформатизацію в освіті спрямовано на формування й розвиток інтелектуального потенціалу нації, вдосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що дає можливість розв'язати проблеми навчання здобувачів з урахуванням європейських і світових вимог. Серед яких важливе місце займають розвиток особистості, індивідуалізація навчання, організація систематичного контролю знань, умінь і навичок, можливість враховувати психофізіологічні особливості здобувачів [6].

Отже, поняття «інформатизація освіти» – це «сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих і управлінських процесів, спрямованих на задоволення інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб, що пов'язані з можливостями здобувачів освітнього процесу, а також викладачів, які управляють цим процесом та його забезпечують» [1, с. 421].

Метою дослідження є аналіз застосування інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу здобувачів факультетів фізичного виховання, спорту і здоров'я.

Наразі в Україні інформатизація в закладах вищої освіти – це повне забезпечення працівників персональними цифровими пристроями, доступ до мережі Інтернет, наявність свого сайту. Паперові журнали починають замінювати на електронні. Цифрові навички здобувачі формують у процесі вивчення всіх дисциплін, але цілеспрямоване їх формування здійснюється під час вивчення інформатики. З'ясовано, що рівень розвитку цифровізації сучасних здобувачів освіти руйнує бар'єри на шляху до електронного навчання, сьогодні вже немає місця конкуренції між онлайн та офлайн освітніми форматами, дослідники сходяться на думці, що набуває актуальності розвиток та конкретизація теоретико-методичних основ побудови освітнього процесу в умовах інтеграції офлайн та онлайн навчання – змішаного навчання в електронному середовищі.

Під фаховою компетентністю майбутнього вчителя фізичної культури з інформаційних технологій ми розглядаємо інтегровану характеристику особистості, яка виявляється у здатності успішно застосовувати знання, вміння, навички, особистісні якості та досвід в умовах професійної діяльності в галузі фізичної культури і спорту. Підготовка вчителів фізичної культури потребує врахування принципів професійного навчання; принципів фізичного виховання та фізичної підготовки; а також обґрунтованих специфічних принципів (пріоритетності розвитку особистості майбутнього вчителя; відповідності змісту навчання особливостями професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичного культури; продуктивності освітнього процесу; інтенсифікації освітнього процесу; урахування в навчанні специфіки фізкультурно-спортивної галузі) [7, с. 97]. При цьому методична компетентність відображає спроможність майбутніх вчителів ефективно здійснювати освітньо-виховну діяльність, творчо реалізовувати набутий теоретичний і практичний досвід, залучати дійові технології навчання, виховання й розвитку (автор. інформаційні), що свідчить про їхню здатність до неперервного професійного й особистісного самовдосконалення [8, с. 295].

А. Волошук вказує, що методична компетентність – це процес актуалізації своїх можливостей, це розвиток розумової здібності засобами інтелектуальних занять у процесі професійної діяльності, яка проявляється в науково-методичній та навчально-методичній діяльності педагога, це оволодіння знаннями методологічних і теоретичних основ методики навчання різних предметів, концептуальних основ структури і змісту засобів навчання, уміння застосувати знання в педагогічній і громадській діяльності, виконувати основні професійно-методичні функції [2]. Терміни «методична компетентність», «методико-предметна компетентність» та «професійно-методична компетентність» приводять до розмежування поняття «компетентність» та «компетенція». У багатьох дослідників вони майже однотайні в розумінні їх сутності, що являє собою систему дидактико-методичних знань та вмій, спроможність ефективно діяти у сфері професійної діяльності, ефективно вирішувати методичні завдання, що виникають під час навчального процесу учнів [3; 4]. Окрім того, методична компетентність відображає спроможність майбутніх вчителів ефективно здійснювати освітньо-виховну діяльність, творчо реалізовувати набутий теоретичний і практичний досвід, залучати дійові технології навчання, виховання й розвитку, що свідчить про їхню здатність до неперервного професійного й особистісного самовдосконалення [8, с. 295]. Ми розглядаємо методичну компетентність учителя фізичної культури як багатокомпонентну систему, яка включає знання, вміння та навички, практичний досвід у сфері методики фізичної культури, готовність та спроможність учителя ефективно розв'язувати планові та проблемні методичні завдання фізкультурно-оздоровчої діяльності та здатність до творчої самореалізації і постійного самовдосконалення в професійній діяльності [5].

Доведено, що інформаційно-методичні технології забезпечення дисциплін з освітньо-практичної є ефективними і при оцінюванні знань студентів. Для оцінювання досягнутого студентом рівня сформованості знань, умій і навичок призначені тестові завдання, які на сучасному етапі

використовуються для встановлення відповідності рівня навчання студента вимогам стандартів вищої освіти.

Зроблено висновок, що інформаційно-методичне забезпечення на факультеті фізичного виховання, спорту і здоров'я є одним з головних складових організації навчального процесу, яка забезпечує його повноцінне наповнення. Розвиток інформаційно-методичної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури має відбуватися з врахуванням їх професійних потреб та уподобань. До таких потреб відносяться: предметні знання, оволодіння інформаційними технологіями та методиками, комунікативна взаємодія із учнями та вчителями, форми та методи контролю знань та умінь.

Джерела:

1. Биков, В. Ю. (2021). Інформатизація освіти / ред. Кремень В. Г. В кн. : Енциклопедія освіти. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, с. 421.

2. Волощук А. М. Формування методичної компетентності майбутніх учителів гуманітарного профілю у процесі педагогічної практики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти». Житомир, 2012. 20 с.

3. Грибан Г. П. Теоретико-концептуальні аспекти формування методичної системи фізичного виховання. *Фізичне виховання в сучасній школі*. 2012. № 5. С. 33-35.

4. Грибан Г. П., Гарлінська А. М., Солодовник О. В., Ткаченко П. П., Пилипчук П. П., Пантус О. О., Білоскаленко Т. О. Структура методичної компетентності вчителя фізичної культури. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2024. Вип. 3(175)24. С. 66-70. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3\(175\).11](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3(175).11) URL : <https://spppc.com.ua/index.php/journal/issue/view/78>

5. Грибан Г. П., Мичка І. В., Гарлінська А. М., Оксентюк Я. Р., Ткаченко П. П., Скорий О. С., Пилипчук П. П. Методична компетентність майбутнього вчителя – фізичної культури. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2024. Вип. 2(174)24. С. 50-54. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2\(174\).12](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2(174).12) URL : <https://spppc.com.ua/index.php/journal/article/view/1671/1642>

6. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 04.02.1998 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text>

7. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Дис. ... докт. пед. наук. Вінниця, 2017. 629 с.

8. Черчата Л. Методична компетентність майбутнього вчителя-філолога: аспекти формування. *Витоки педагогічної майстерності*. 2015. Вип. 16. С. 292-299.

Здоров'я та освіта XXI століття / Health and Education XXI

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ, ЕКОЛОГІЇ
ТА ЗДОРОВ'Я

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ /
SCIENTIFIC AND INFORMATIONAL SUPPORT
OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS
IN CRISIS CONDITIONS**

*Матеріали
II науково-практичного семінару*

*20 березня 2025 року
м. Київ*

УДК 378:37.091.12

*Рекомендовано до друку Вченою радою
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 9 від 17 травня 2025 року)*

Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах: матеріали II науково-практичного семінару (20 березня 2025 року, м. Київ); відп. ред. і укл. Н. О. Терентьєва. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 252 с.

Відповідальний редактор і укладач:

Терентьєва Н. О., доктор педагогічних наук, професор [Національний університет біоресурсів і природокористування України]

Рецензенти:

Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор [Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка]

Білик В. Г., доктор педагогічних наук, професор [Український державний університет імені Михайла Драгоманова]

ISBN 978-617-8598-13-6

Збірник репрезентує авторські матеріали, представлені в рамках проведення II науково-практичного семінару з міжнародною участю «Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах», які органічно розкривають різні аспекти окресленої проблематики.

Матеріали стануть у нагоді науковим, науково-педагогічним, педагогічним, медичним працівникам, фахівцям в галузі фізичної культури і спорту, здобувачам усіх рівнів вищої освіти, учителям-практикам і керівникам закладів освіти.

© Автори публікацій, 2025

© НУБіП України, 2025